

PASVALIO MIESTO BENDRASIS PLANAS

Koncepcija (Turizmo ir rekreacijos plėtra)

Planavimo organizatorius:

Pasvalio rajono savivaldybės
administracijos direktorius,
Vytauto Didžiojo a. 1, LT-39043
Pasvalys

Plano rengėjai:

VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir
teritorijų planavimo skyrius,
Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105 Vilnius

IĮ „Atkulos projektai“,
Savanorių pr. 11A-83, LT-03116 Vilnius

Vilnius, 2011

OBJEKTAS: Pasvalio miesto teritorija

PLANAS: Pasvalio miesto bendrasis planas

PLANAVIMO RŪŠIS IR LYGMUO: Savivaldybės lygmens bendrasis planas

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS: Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktorius

TURINYS: I. Tekstinė dalis

1. Aiškinamasis raštas

II. Grafinė dalis

1. Teritorijos urbanistinės struktūros bei architektūrinės erdvinės kompozicijos vystymo brėžinys. Turizmo ir rekreacijos plėtra. M 1:5 000

2. Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinys – Turizmo ir rekreacijos plėtra. M 1:5 000

PASVALIO MIESTO BENDRASIS PLANAS		
RENGIMO ETAPAS, KONCEPCIJOS STADIJA		Data
Plano rengėjai	VĮ VALSTYBĖS ŽEMĖS FONDAS KRAŠTOTVARKOS IR TERITORIJŲ PLANAVIMO SKYRIUS Konstitucijos pr. 23 A korpusas, LT-08105 Vilnius; tel.8-(5)-261 88 56; tel./faksas 8-(5)-262 16 72	2011-11-10
	I.Į. “Atkulos Projektai” Savanorių pr. 11A-83, LT-03116 Vilnius; tel.: 8-(5)-216 28 69	
	Skyriaus viršininkė, projekto administratorė Rita Palčiauskaitė Projekto vadovas Dainius Kitovas (atest. Nr. A941) Projekto dalies vadovė Laimutė Janulienė (atest. Nr. A413) Architektė, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialistė Danguolė Tymukaitė (atest. Nr. 0827) Inžinierė Gerda Laskevičiūtė Teritorijų planavimo specialistė Tatjana Garnelė Inžinierė Birutė Mizarienė Inžinierius Mantas Morkvėnas	

Aiškinamojo rašto turinys

1. ĮVADAS	4
2. RAIDOS PROGNOZĖS	6
3. PLĖTROS PRIELAIIDOS IR TIKSLAI	7
4. PASVALIO Miesto Koncepcija	8
4.1. Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano nuostatos	8
4.2. Kraštotvarkinės ašys ir plėtros kryptys	11
5. TERITORINIŲ PLĖTROS STRUKTŪRŲ BENDROSIOs NUOSTATOS	13
5.1. Teritorijų naudojimo funkciniai prioritetai	13
5.2. Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai	15
<i>Apibendrinimas ir literatūra</i>	<i>15</i>

1. ĮVADAS

Pasvalio miesto bendrasis planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo įstatymu (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-61; 2010, Nr. 84-4404), Miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisyklėmis (Žin., 2006, Nr. 145-5559; 2011, Nr. 37-1773), Pasvalio miesto bendrojo plano rengimo darbų programa, patvirtinta 2009-06-12 Pasvalio rajono savivaldybės sprendimu Nr. T1-152, Planavimo sąlygomis rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti, patvirtintomis 2011-07-25 Pasvalio rajono savivaldybės Teritorijų planavimo ir ūkio plėtros skyriaus vedėjo Antano Asausko bei kitais teritorijų planavimą reguliuojančiais teisės aktais ir metodiniais nurodymais.

Bendrojo plano paskirtis – Pasvalio miesto teritorijai nustatyti vieningus, atitinkančius galiojančius teisės aktus žemės naudojimo ir tvarkymo reglamentus: režimus, veiklos apribojimus, parengti koordinuotą miesto plėtros sistemą, išvardinti leistinus ūkinės veiklos prioritetus, nustatyti apribojimus.

Miesto teritorijos vystymo erdvinės raidos koncepcija rengiama 20 metų laikotarpiui ir tvirtinama savivaldybės taryboje. Bendrojo plano sprendiniai rengiami 10 metų laikotarpiui.

Planuojama teritorija: Pasvalio miestas, 722,30 ha.

Pasvalio miesto bendrąjį planą rengia:

- o VĮ Valstybės žemės fondo Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius - administruoja projektą, rengia urbanistinę, kraštovaizdžio, aplinkos apsaugos, žemės naudojimo dalis ir atlieka viešo svarstymo, SPAV ir SPV procedūras;
- o IĮ “Atkulos projektai” - rengia socialinę ekonominę ir susisiekimo dalis;
- o UAB “AF Consult” - rengia plano inžinerinę dalį.

Šiuo metu atlikti šie Pasvalio miesto planavimo darbai:

- o Parengiamasis etapas;
- o Rengimo etapo stadijos:
 - a. Esamos būklės analizė;
 - b. Koncepcija;
 - c. SPAV apimties nustatymo dokumentas

Koncepcijos rengimo stadijos metu buvo parengti du koncepcijos variantai. Šioje ataskaitoje pateikiamas po koncepcijos variantų svarstymų su planavimo organizatoriumi, savivaldybės administracijos specialistais bei tarybos nariais pasirinktas ir pakoreguotas I variantas – Turizmo ir rekreacijos plėtra. Kartu su ataskaita pateikiami brėžiniai: Teritorijos urbanistinės struktūros bei architektūrinės erdvinės kompozicijos vystymo brėžinys ir Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinys.

Rengiant koncepciją, buvo vadovautasi Pasvalio rajono plėtros iki 2014 metų strateginiu plėtros planu, patvirtintu savivaldybės tarybos 2005-01-19 sprendimu Nr. T1-12, Pasvalio rajono savivaldybės 2010-2012-ųjų metų strateginiu veiklos planu, patvirtintu savivaldybės tarybos 2010-06-23 sprendimu Nr. T1-148, bei esamos būklės analizės stadijos metu atliktų darbų rezultatais, atsižvelgta į rengiamo Panevėžio apskrities teritorijos bendrojo (generalinio) plano koncepcijos ir sprendinių nuostatas. Koncepcijos rengimo metu įvertinta Pasvalio miesto esama būklė, nustatytos teritorijos raidos problemos ir probleminiai arealai, svarbiausios miesto plėtros prielaidos, suformuluota pagrindinių raidos kryptių ir tikslų sistema, nustatyti teritorijos planinės ir erdvinės struktūros plėtros principai, teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai, tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai.

Anksčiau parengti nacionalinės ir regioninės reikšmės teritorijų planavimo dokumentai:

- o Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas LR Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154;
- o Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-67;

■ Pasvalio miesto bendrasis planas. koncepcija. aiškinamasis raštas

- o Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, patvirtintas LR ūkio ministro 2009-02-23 įsakymu Nr. 4-68;
- o Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas (Projektas);
- o Dviračių takų (trasų) Nevėžio regione specialusis planas (Projektas)

Parengti ir šiuo metu rengiami apskrities, savivaldybės ir miestų teritorijų planavimo dokumentai:

Bendrieji planai:

- o Rengiamas Panevėžio apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas. Rengėjas – UAB “Urbanistika”;
- o Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008-03-26 sprendimu Nr. T1-47, registro Nr. 005673000133;
- o Pasvalio miesto išplanavimo projektas, 1982 m. (patvirtintas 1986-04-09), registro Nr. 005673000001.
- o Specialieji planai:
- o Pasvalio rajono didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialusis planas, patvirtintas 2006-08-31 Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-186, registro Nr. 005673000094;
- o Pasvalio rajono savivaldybės šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas 2009-06-12 Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-155, registro Nr. 005673000173;
- o Pasvalio rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas 2010-11-03 Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-246, registro Nr. 005673000246;
- o Pasvalio rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, patvirtinta Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009-05-05 įsakymu IV-212 “Dėl Kauno ir Panevėžio apskričių ir jų teritorijas sudarančių savivaldybių teritorijų nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schemų patvirtinimo”;
- o Saugomo kultūros paveldo objekto – Siaurojo geležinkelio komplekso (G10KP) ruožo Panevėžys-Rubikai, Panevėžio ir Utenos apskrityse, teritorijos ir apsaugos zonų ir apsaugos zonų ribų bei paveldotvarkos specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2009-02-18 įsakymu Nr. IV-76.
- o Detalieji planai:
- o 5,2 ha sklypo Panevėžio g. Pasvalyje detalusis planas (sklypai skirti gražinimui už turėtą žemę), 2000-03-27, registro Nr. 005673000011;
- o Teritorijos tarp Vilniaus, Taikos gatvių bei VIA Baltica magistralės detalusis planas, 2003-04-04, registro Nr. 005673000039.

Per pastaruosius 7 metus (nuo 2004-03-31 iki 2011-03-31) Pasvalio rajono savivaldybės taryba patvirtino 72 detaliuosius planus visoje Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje. 35 patvirtinti detalieji planai patenka į Pasvalio miesto ribas. Aktyviausios planavimo požiūriu teritorijos yra šalia Stoties (7 detalieji), Mūšos (6 detalieji) ir Kalno (3 detalieji) gatvių. Viso per nagrinėjamą laikotarpį šiaurinėje miesto dalyje (kairiajame Lėvens krante) parengta 19 detaliųjų planų, o pietinėje (dešiniajame krante) – 16¹. Prognozuojama, kad ateityje ši tendencija išliks, nes pietinėje miesto dalyje užstatymas yra nuoseklesnis, o žemės naudojimas yra susiformavęs. Perspektyviausia planavimo požiūriu bus šiaurinė miesto dalis, kuriai dar trūksta teritorinio vientisumo, o vietomis - žemės naudojimo konkretumo.

Sąvokos:

Užstatyta teritorija – didesnė kaip 1 ha statiniais užstatyta teritorija, kurioje atstumas tarp pastatų mažiau kaip 200 m.

¹ Pasvalio rajono savivaldybės duomenys (<http://www.pasvalys.lt>)

Urbanizuota teritorija – užstatytos gyvenamosios vietovės teritorijos kartu su susisiekimo bei infrastruktūros koridorių teritorijomis bei intensyviai naudojimui pritaikytų želdynų teritorijomis

Trumpiniai:

SPAV – strateginis pasekmių aplinkai vertinimas;

SPV – sprendinių poveikio vertinimas;

LR – Lietuvos Respublika;

AM – Aplinkos ministerija;

ŪM – Ūkio ministerija;

SM – Susisiekimo ministerija;

RAAD – Regioninis aplinkos apsaugos departamentas;

2. RAIDOS PROGNOZĖS

DARNI MIESTO PLĖTRA.

Planuojama, kad gyvenamųjų teritorijų, komercinių ir visuomeninių centrų, rekreacinių teritorijų, pramonės ir inžinerinės infrastruktūros plėtra, „žaliųjų“ zonų įsisavinimas bus draugiškas ir tausojantis gamtinę aplinką, žmogaus sveikatą ir darną. Aplinkinėse miesto teritorijose, sprendžiant iš strateginių ir teritorijų bendrųjų planų, numatomas žemės ir miškų ūkio šakų dominavimas.

IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS IR APLINKOS KOKYBĖ.

Tikėtina, kad šiuo metu vykdoma valstybinė išteklių apsaugos politika duos teigiamus rezultatus. Karstinių reiškinių prisotinta jautri gamtinė aplinka verčia atkurti bei stiprinti gamtinį karkasą miesto teritorijoje. Esami miesto želdynai bus išsaugomi bei plečiami: dalis jų pritaikoma intensyviai naudojimui, kita dalis ekologiniam stabilumui užtikrinti. Tikėtina, kad miesto „žalieji“ ištekliai bus racionaliai įsisavinami ir išnaudojami miestiečių poilsiui, turizmo plėtrai. Negausių aplinkinių rajono teritorijų naudingųjų iškasenų naudojimas, atsižvelgiant į kraštovaizdžio apsaugą, sudarys sąlygas darniai plėtrai. Naujų technologijų ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo dėka paviršinių vandenų ir atmosferos tarša bus sumažinta iki minimumo.

SOCIALINĖS APLINKOS PLĖTRA.

Tikėtina, kad gyventojų skaičius iki planuojamo periodo pabaigos, sekant esamomis tendencijomis Pasvalyje sumažės ne daugiau 5%. Gyventojų demografinė struktūra turėtų pagerėti, t.y. gyventojai turėtų pajaunėti. Investuojant į sveikatos priežiūros ir švietimo sistemų objektų materialinės bazės atnaujinimą, socialinio būsto kokybę ir prieinamumą susiformuos socialiniu požiūriu pilnavertė aplinka. Tačiau aukšto nedarbo lygio ir didelio pensijinio amžiaus žmonių skaičiaus problemos bus aktualios iki planuojamo periodo pabaigos.

ŪKIO, TURIZMO IR REKREACIJOS PLĖTRA.

Tikėtina, kad Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos valstybinės žemės ūkio politikos įtakoje planuojamo periodo pabaigoje (po 20 –25 metų) aplinkinėse teritorijose, stambėjant žemės ūkio subjektams, plėtojant turizmą, išaugs mieste teikiamų paslaugų poreikis, apimtyms ir kokybė. Ūkio plėtrai pagrindu tarnaus tarptautinio lygmens ekonominės plėtros ir infrastruktūros koridoriai, į kuri patenka Pasvalys.

Palanki miesto teritorijos geografinė padėtis, plėtojamas vietinių ir tarptautinių turistinių maršrutų tinklas, patogus susisiekimas su gretimomis urbanizuotomis teritorijomis (Panevėžio bei Šiaulių miestais) leis sėkmingai plėtoti rekreacinį tinklą. Gamtos ir kultūros paveldo pagrindu kuriama galimybė Pasvaliui būti pažintinio turizmo centru Šiaurės Rytų Lietuvos regione ir

suformuoti atitinkamą šiam įvaizdžiui paslaugų paketą. Kaip rodo turizmo ir rekreacijos plėtros tendencijos, tokių paslaugų poreikis nuolat auga.

SUSISIEKIMO IR INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA.

Tikimasi, kad plėtojama aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose numatyta susisiekimo struktūra (magistralinio kelio Nr. A10 plėtra, Pasvalio pietvakarinis aplinkkelis, dviračių turizmo trasos) teigiamai veiks Pasvalio gyvenamąją, verslo ir poilsio aplinką

Artimiausiu metu nenumatomas miesto nuolatinių gyventojų prieaugis, todėl šilumos poreikis neturėtų didėti. Centralizuoto šilumos tiekimo sistemos bus restruktūrizuotos ir modernizuotos, kad galėtų aprūpinti šiluma didžiausius vartotojus – stambiausias gyvenamųjų namų bendrijas, pramonės ir verslo objektus, visuomeninės paskirties pastatus. Tikėtina, kad planuojamo periodo pabaigoje naudojant naujas technologijas ir atsinaujinančius energijos išteklius iš esmės pasikeis sodybinių gyvenamųjų namų aprūpinimo energija šaltiniai.

Tikėtina, kad Europos Sąjungos aplinkos apsaugos politikos įtakoje bus išplėstos vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo sistemos ir miesto gyventojams bus tiekiamas geros kokybės geriamasis vanduo, o vandens telkiniai nebus teršiami nevalytomis ar mažai valytomis nuotekomis.

3. PLĖTROS PRIELAIIDOS IR TIKSLAI

Vadovaujantis patvirtintomis Pasvalio rajono ir formuojamomis miesto plėtros prognozėmis nustatomos svarbiausios planuojamos teritorijos plėtros prielaidos, t. y. konkrečių objektų ar veiklos sričių plėtra, kuri galėtų radikaliai paveikti ne tik konkrečias nedidelio ploto teritorijas, tačiau viso miesto veiklą ir miestovaizdžio struktūrą.

Turizmo ir rekreacijos plėtra

Šių sričių plėtra turi būti nukreipiama į Pasvalio kaip pažintinio ir pramoginio turizmo miesto su išvystytais paslaugomis vietovės populiarinimą savo ir gretimų regionų mastu. Tikėtina, kad turistus pritrauks pažintinio gamtinio ir kultūrinio turizmo kompleksas su gydomojo turizmo paslaugomis bei aplinkinėse agrarinėse teritorijose vystoma kaimo turizmo veikla. Planuojama, kad miesto rekreacinių teritorijų su išvystyta poilsio ir sporto infrastruktūra plėtra skatins miestiečių fizinį aktyvumą, išplės laisvalaikio praleidimo galimybes, pritrauks nemažą dalį aplinkinių teritorijų gyventojų bei turistų.

Ūkio plėtra

Realiau pagrindu plėtoti pramonės, sandėliavimo ir kitas komercines teritorijas yra Europinės reikšmės magistralinio kelio Via-Baltica išsidėstymas. Šalia sėkmingai plėtojamo žemės ūkio produkcijos perdirbimo skatinamos kitos mažiau išvystytos ūkio šakos, atsinaujinančios energijos gamyba.

Susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros plėtra

Nutiesus Pasvalio rajono bendrajame plane numatytą Pasvalio miesto pietvakarinį aplinkkelį, mieste sumažės tranzitinio transporto srautai, pagerės gyvenamosios ir plėtojamos rekreacinės aplinkos kokybė. Įrengus rajono bendrajame plane suplanuotas dviračių trasas, padidės pažintinio ir pramoginio turizmo plėtojimo galimybės.

Miesto vidinės susisiekimo sistemos darniam funkcionavimui užtikrinti siūlomas pėsčiųjų ir dviračių tiltas vakarinėje miesto dalyje per Lėvenį, jungiantis poilsio teritorijas dešiniajame krante su plėtojamomis gyvenamosiomis teritorijomis kairiajame upės krante.

Tikimasi, kad investicijos į miesto vidinę susisiekimo struktūrą ir aplinkkelį sukurs naujos kokybės aplinką, patrauklią gyvenamųjų ir verslo teritorijų plėtrai, skatins aktyviau

naudotis miesto ir aplinkinių teritorijų rekreaciniais ištekliais, o planuojamo laikotarpio pabaigoje darniai besivystančiame ir kompaktišrame mieste dominuos ekologiška bei saugi dviračių ir pėsčiųjų vidinio susisiekimo sistema.

Visose Pasvalio miesto dalyse be plėtojamų vandentiekio, nuotekų ir dujų tinklų, bus vystoma lietaus nuotekynė ir gatvių apšvietimo tinklas. Gatvių techninė būklė bus gerinama, plės pėsčiųjų šaligatvių bei dviračių takų tinklas.

Gamtinės aplinkos apsauga

Karstėjimo reiškiniai įtakoja ne tik smegduobių atsiradimą, bet ir vandens debito, požeminio vandens kokybės pakitimus, taip pat infrastruktūros ir statybos objektų plėtrą bei saugą. Todėl gamtinės aplinkos apsaugos tikslas - suformuoti miesto želdynų sistemą. Planuojama apjungti jau pradėtą formuoti miesto „žaliąjį“ tinklą, susidedantį iš atskirųjų ir priklausomųjų želdynų, į vientisą sistemą.

Nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimas ir apsauga

Nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimo ir apsaugos tikslas – išsaugoti kultūros paveldo vertybes, miesto centro struktūros savitumą, ir jį paryškinti, sukurti bendruomenės raiškos erdves.

Siūloma parengti Pasvalio miesto nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių specialiuosius planus bei tvarkybos projektus, kuriuose būtų patikslintos vertingosios savybės, išlikusių objektų būklė, tvarkybos principai ir išnykusių objektų atkūrimo bei pritaikymo galimybės. Atraktyviausios vertybės įtraukiamos į plėtojamo pažintinio turizmo maršrutus.

Miesto teritorinė erdvinė plėtra

Teritorinė erdvinė plėtros tikslas - darni, atvira ir funkcionali miesto struktūra bei centro branduolio plėtra bei socialinių paslaugų pasiekiamumo gerinimas.

4. PASVALIO Miesto Koncepcija

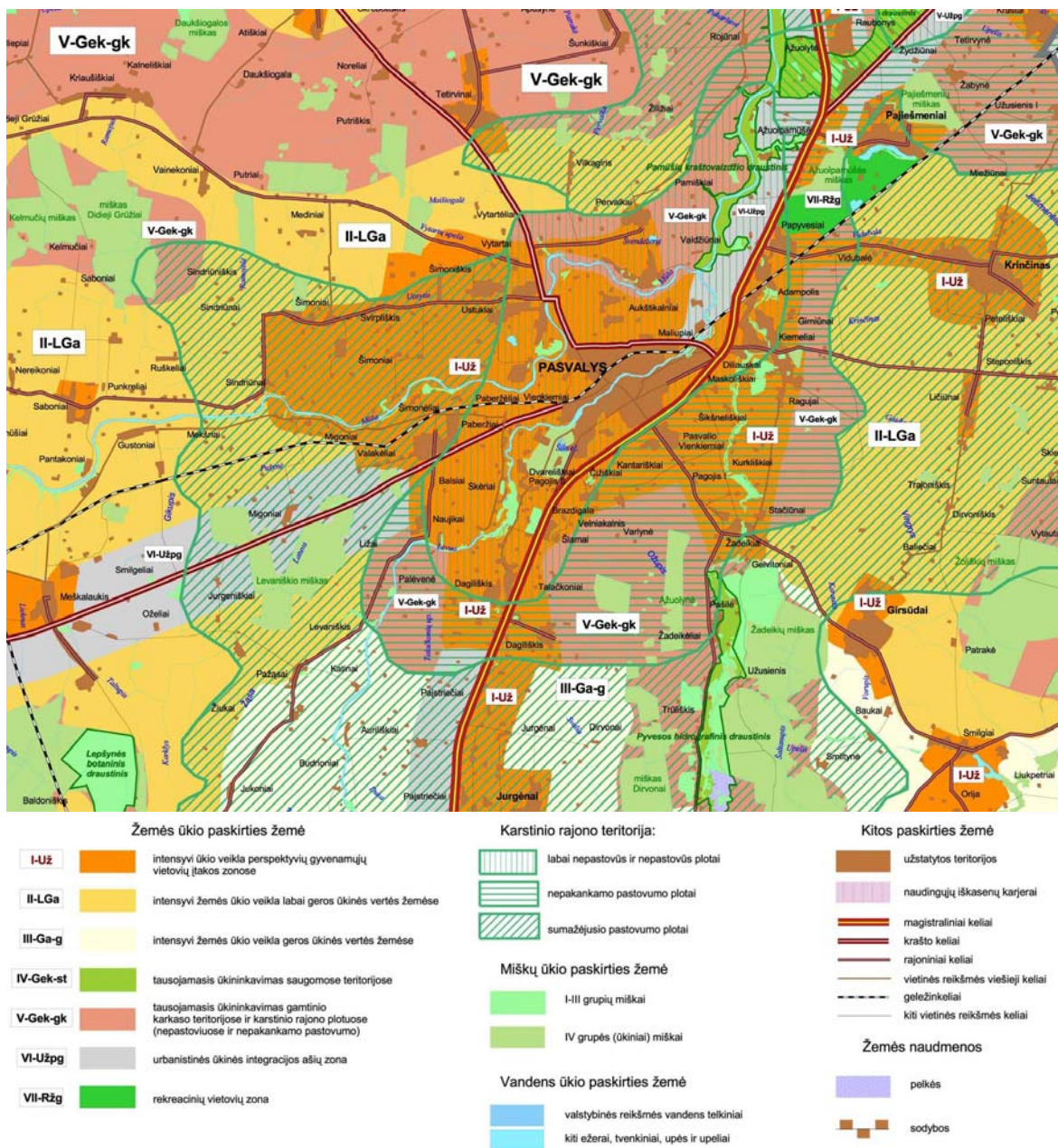
4.1. Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano nuostatos

Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano koncepcijoje iki 2027 m. Pasvalio miestas pažymėtas A kategorijos centru (palaikomu). Toks pat statusas miestui suteiktas Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame LR Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154. Rajono koncepcijoje Pasvalio miestą kerta urbanistinis ir gamtinis karkasai (Teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo principų brėžinys).

Pasvalio miestą rytų, pietų ir vakarų pusėse supančioms teritorijoms nustatytas intensyvios žemės ūkio veiklos perspektyvių gyvenamųjų rajonų įtakos zonose vystymo prioritetas (indeksas I-Už). Šiauriau miesto esančiai teritorijai – intensyvios žemės ūkio veiklos labai geros ūkinės vertės žemėse vystymo prioritetas (indeksas II-LG) (Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinys).

Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008-03-26 sprendimu Nr. T1-47. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje (Nr.1) Pasvalio miestą supančioms neužstatytoms teritorijoms suteiktas intensyvios žemės ūkio veiklos perspektyvių gyvenamųjų rajonų įtakos zonose plėtojimo reglamentas (indeksas I-Už). Šios zonos arealuose prioritetas teikiamas gyvenamųjų vietovių plėtrai ir individualiai statybai. Nedideliame plotui už šiaurės rytinio miesto kampo (ties Lėvens upe) šiaurės rytiniame suteiktas urbanistinės ūkinės integracijos ašių zonos reglamentas (indeksas VI-Užpg). Šioje teritorijoje, prioritetas teikiamas ūkinei – pramoninei (ne žemės ūkio) veiklai.

■ Pasvalio miesto bendrasis planas. Konceptija. Aiškinamasis raštas

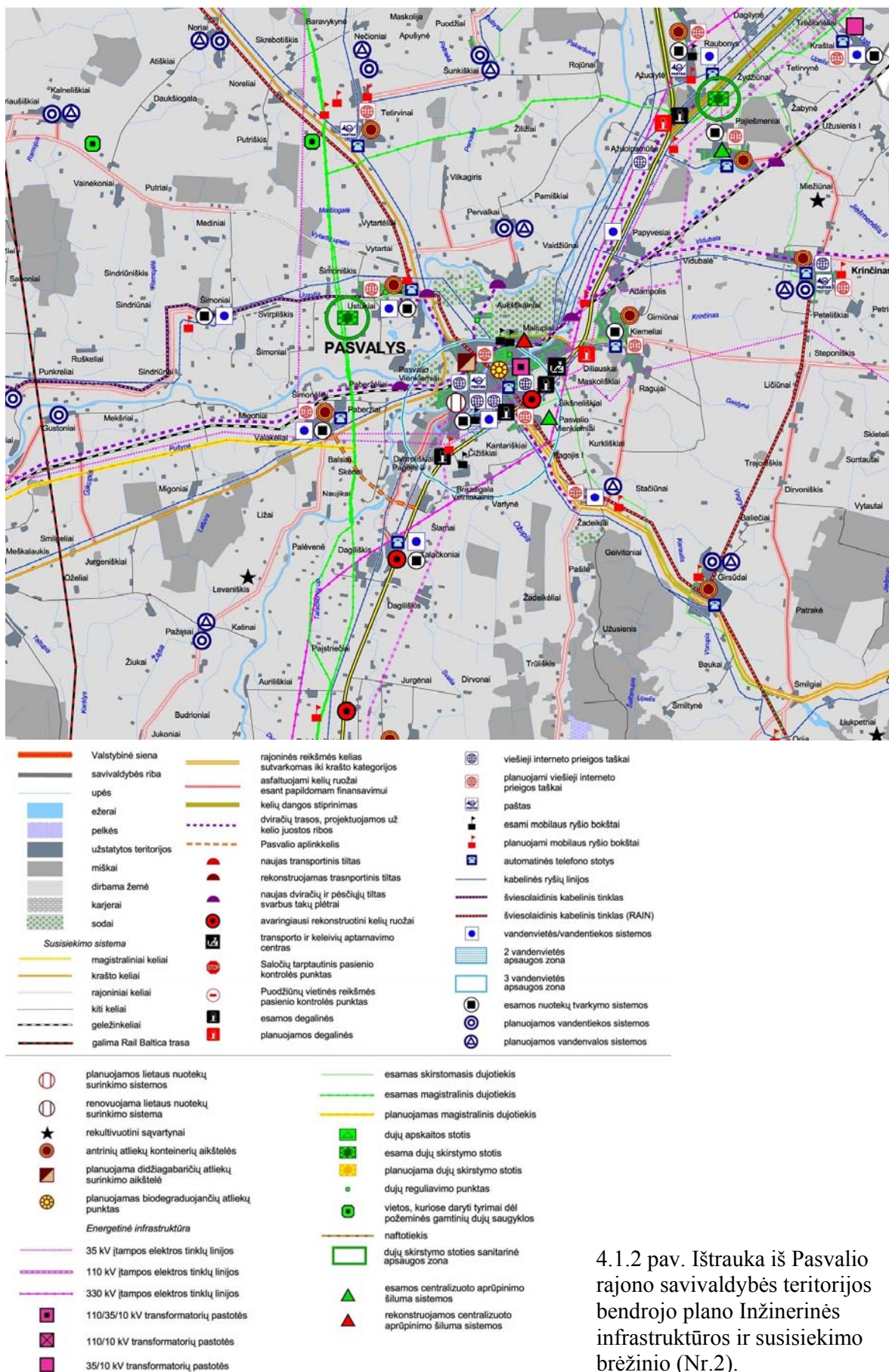
4.1.1 pav. Ištrauka iš Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinio (Nr.1)

Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinyje (Nr.3) Pasvalio miestas patenka į vidutinio potencialo rekreacijos arealą. Pasvalio miestą kerta turistiniai maršrutai: regioninės svarbos – „Lietuvos istorijos kultūros vėrinys“, vietinės reikšmės – „Pasvalio krašto gamtos ir kultūros vėrinys“ bei Pasvalio rajono vandens turizmo trasos.

Miškų ir Natura 2000 teritorijų išdėstymo brėžinyje (Nr.4) Pasvalio mieste ir jį supančiose teritorijose nenumatyta miškų plėtra.

Gamtinio karkaso brėžinyje (Nr.5) išskirti Pasvalio miestą kertantis Lėvens bei supantis iš šiaurės pusės Mūšos gamtinio karkaso migracijos koridoriai.

■ Pasvalio miesto bendrasis planas. Konceptija. Aiškinamasis raštas

4.1.2 pav. Ištrauka iš Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinio (Nr.2).

Inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo brėžinyje (Nr.2) numatytas Pasvalio miesto pietvakarinis aplinkkelis (2,7 km), sujungiantis magistralinį kelią Nr. A10 su krašto keliu Nr. 150 ties Šlamų ir Valakėlių kaimais. Numatyta keletas dviračių trasų su tiltais per upes: pirma - šalia siaurojo geležinkelio, antra – šalia krašto kelio Nr.105, trečia – šalia magistralinio kelio Nr. A10, ketvirta – šalia rajoninio kelio Nr.3101. Pirma - Nacionalinių dviračių trasų specialiajame plane (Projekte) siūloma nacionalinės svarbos dviračių trasa Panevėžys–Joniškėlis–Biržai su atšaka Joniškėlis–Pakruojis–Lygumai–Šiauliai, kuriai gali būti panaudotas siaurojo geležinkelio pylimas. Kitos trasos - tai rengiamame Panevėžio apskrities teritorijos bendrajame (generaliniame) plane ir Nacionalinių dviračių trasų specialiajame plane (Projekte) siūlomi nacionalinės svarbos dviračių turizmo trasų maršrutai šiose atkarpose: Panevėžys–Bernatoniai–Pušalotas–Joniškėlis (atšaka Gustoniai–Paberžiai–Pasvalys–Kirdonys–Pabiržė–Biržai)–Raudonpamūšis (Šiaulių apskritis). Galima europinės vėžės geležinkelio trasa numatyta apie 9 km ryčiau Pasvalio miesto.

4.2. Kraštotvarkinės ašys ir plėtros kryptys

Miesto plėtros koncepcijos sprendiniuose formuojama bendra miesto plėtros ašis, nustatomi svarbiausi miesto plėtros objektai, ir kryptys. Pasvalio miesto plėtros koncepcijos pagrindas yra saviti miesto plano ir erdvinės struktūros bruožai, bei miesto ateities vizija.

Koncepcijoje formuojama Pasvalio miesto, kaip turizmo ir rekreacijos aptarnavimo ir administracinio centro vizija.

TURIZMO IR REKREACIJOS PLĖTRA

Tikslas – sukurti laisvalaikio miesto įvaizdį, šiuo metu sėkmingai plėtojamas laisvalaikio paslaugų veiklas papildant turizmo ir rekreacijos paslaugų kompleksu. Miesto – turizmo tranzito aptarnavimo centro ir trumpalaikės pažintinės, pramoginės rekreacijos vietos vizija įpareigoja sukurti patrauklų miesto erdvinį modelį bei įvaizdį.

Svarbu, kad planuojama plėtra neužgožtų turizmo ir rekreacijos požiūriu vertingiausių miesto savybių. Miesto išoriniu veidu turėtų būti miesto siluetas žvelgiant nuo Via Baltica kelio, o vidiniu – istorinis centras, upių pakrantės. Plėtra siejama kartu su miesto želdynų sistemos plėtra, miestovaizdžių formavimu. Via-Baltica kelio prieigos yra labai svarbios formuojant naują miesto įvaizdį. Planuojant teritorijas dešiniajame Lėvens krante, vengiama šią miesto dalį apkrauti inžinerinės infrastruktūros, pramonės ir kitais objektais, teršiančiais miesto prieigų vaizdą. Vertingiausios miesto teritorijos išsaugomos turizmo ir rekreacijos paslaugų plėtrai. Tai bendrojo naudojimo, atskirųjų želdynų, visuomeninės, rekreacinės, komercinės teritorijos, skirtos turizmo ir rekreacijos paslaugų tinklui sukurti.

Naujos pramonės teritorijos sutelkiamos šalia esamų, t. y. šiaurinėje miesto dalyje ir už jo ribų.

ŪKIO PLĖTRA

Prioritetinės yra ūkio šakos, susijusios su turizmo ir rekreacijos paslaugų plėtojimu. Šalia sėkmingai plėtojamo žemės ūkio produkcijos perdirbimo skatinamos kitos mažiau išvystytos ūkio šakos.

GYVENAMŲJŲ TERITORIJŲ PLĖTRA.

Išanalizavus statistinius Pasvalio miesto duomenis, galima teigti, kad gyvenamųjų zonų teritorinė plėtra, neplėtojant ūkio, t. y. nesukuriant darbo vietų, neturi realaus pagrindo. Todėl koncepcijoje siekiama išryškinti optimaliausias plėtros prielaidas, kurių vystymas skatintų visų teritorijų aktyvumą, tarp jų ir gyvenamosios erdvės plėtrą.

SUSISIEKIMO IR INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA

Plėtojama susiformavusi susisiekimą sistema – tranzitinis transportas aplenkia miesto gyvenamuosius rajonus - šiaurinėje dalyje kerta pramonės ir sandėliavimo zoną, pietinėje – nutolęs nuo jų saugiu 150-300 m atstumu.

Inžinerinę infrastruktūrą siekiama „slėpti“ po žeme, ypatingai miesto prieigose nuo Via-Baltica kelio. Visose miesto dalyse be plėtojamų vandentiekio, buitinių nuotekų ir dujų tinklų, vystoma lietaus nuotekynė ir gatvių apšvietimo tinklas. Intensyviausio užstatymo miesto teritorijose plėtojamąs centralizuotas šilumos tiekimas. Dalis šilumos energijos sukaupiama, panaudojant pramonės įmonių perteklinę šilumą. Visame mieste šilumos poreikis tenkinamas plėtojant ekologiškas šildymo sistemas. Prioritetas teikiamas energetikos iš atsinaujinančių energijos šaltinių vystymui.

Tobulinamas pėsčiųjų dviračių susisiekimas – siūloma nauja pėsčiųjų ir dviračių jungtis per Lėvenį vakarinėje miesto dalyje.

Siekiama reguliuoti gyvenamųjų namų šildymą kietu kuru, didinant biomasės kiekį. Mažiauaukštės statybos kvartaluose, nutolusiuose nuo centralizuoto šilumos tiekimo, skatinama naujų šildymo technologijų (tarp jų netaršių elektros su geotermine ar saulės energija kompleksinių šildymo sistemų, biomasės kūrenimo), plėtra. Teritorijose, esančiose netoli skirstomojo dujotiekio tinklų, gali būti plėtojamąs dujų tiekimas.

GAMTINĖS APLINKOS APSAUGOS IR IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO KRYPTYS.

Didelė reikšmė teikiama intensyvių karstėjimo procesų ekologiškai jautriai miesto aplinkai. Karstėjimo reiškiniai įtakoja ne tik smegduobių atsiradimą, bet ir vandens debito, požeminio vandens kokybės pakitimus, taip pat infrastruktūros ir statybos objektų plėtrą bei saugą. Siekiant apsaugoti jautrią gamtinę aplinką, išryškunami bei plėtojami miestą kertančio gamtinio karkaso migracijos koridoriai bei Europos ekologinio tinklo koridoriai.

Nustatomos panašios gamtinės aplinkos apsaugos kryptys.

Planuojama apjungti jau pradėtą formuoti miesto „žaliąjį“ tinklą, susidedantį iš atskirųjų ir priklausomųjų želdynų, į vientisą sistemą. Sistemos elementams suteikiamos plėtos bei apsaugos kryptys.

Stiprinamas gamtinis tinklas, apjungiantis migracijos koridorius – Mūšos, Lėvens ir Svalios upės su miesto neurbanizuotomis erdvėmis.

Gamtiniai išteklių naudojimui teks didesnis krūvis, nes be vidinio (vietos gyventojų) tolygaus naudojimo suaktyvės išorinis turistinis apkrovimas.

Naudingųjų iškasenų gavyba miesto ribose nenumatoma. Miesto plėtos poreikius tenkinti numatyta iš naudojamų ir išžvalgytų naudingųjų iškasenų telkinių, išsidėsčiusių Pasvalio rajono teritorijoje, kuriuose slūgso smėlis, molis, žvyras, durpės, gipsas ir dolomitas.

NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO NAUDOJIMO IR APSAUGOS KRYPTYS

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme (Žin., 1995, 3-37; 2004, 153-5571) bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių dokumentų nuostatose kultūros paveldo objektų apsaugos pagrindinės kryptys yra apskaita, skelbimas saugomu, saugojimas (tvarkyba ir naudojimas), pažinimas, sklaida ir atgaivinimas. Apskaitytiems ir paskelbtiems saugomais objektams bendrojo plano koncepcijoje akcentuojamas saugojimas, nagrinėjamos tvarkybos ir pritaikymo naudojimui galimybės, siūlomi atgaivinimo variantai bei skatinamas pažinimas. Koncepcijoje siekiama derinti plėtrą ir apsaugą taip, kad vertė, dėl kurių vertybė įrašyta į nekilnojamojo kultūros vertybių registrą, būtų palaikoma, autentiška, sutvirtinama, tinkamai atskleidžiama, prieinama visuomenei ir, kad šio paveldo pilnatvė būtų perduota ateities kartoms.

Negausiam nekilnojamojo kultūros paveldo palikimui būtina apsauga ir tvarkyba, nes praradus kultūros paveldo objektus, išnyktų Pasvalio miesto savitas veidas. Siekiant optimizuoti apsaugą ir tvarkybą, siūloma parengti Pasvalio miesto istorinės dalies (unikalus vertybės kodas 17100, senas kodas UV31) specialųjį planą, kuriuo būtų patikslintos

saugomos teritorijos ribos, vertingosios savybės, išlikusių objektų būklė, tvarkybos principai ir išnykusių objektų atkūrimo galimybės.

Kultūros paveldo objektai maksimaliai pritaikomi lankymui ir tampa vienu iš pagrindinių koncepcijos vystymo atramos tašku. Miesto istorinėje dalyje plėtojami turizmo paslaugų objektai, panaudojant bei atnaujinant išlikusius istorinius vizualinius ir erdvinius ryšius ir istorinį užstatymą.

Siaurojo geležinkelio kompleksą (unikalus vertybės kodas 21898, senas kodas G10K) siūloma pritaikyti pažintinio ir pramoginio turizmo reikmėms, numatant alternatyvų panaudojimą (pvz. dviračių ir pėsčiųjų takui).

MIESTO TERITORINĖ ERDVINĖ PLĖTRA.

Išnagrinėjus plėtros kryptis, galima įvertinti teritorijų ir erdvių poreikį.

Miesto plėtra išdėstoma esamose miesto ribose, išskyrus šiaurinę miesto dalį, kur siūloma prie miesto struktūrų prijungti potencialius komercijos ir pramonės plėtros plotus.

Išlieka aktyvūs vakarų – rytų krypties (išilgai Lėvens upės) išoriniai ryšiai, su vidiniais (skersais Lėvens upės) ryšiais.

Esamo daugiaaukščio gyvenamojo kvartalo pagrindu formuojama urbanistinė kalva, paryškinanti miesto siluetą bei ribojanti daugiaaukščių pastatų sklaidą.

Pasvalio miesto plėtra pietų kryptimi nepereina į kitą magistralinio kelio Via-Baltica pusę.

5. TERITORINIŲ PLĖTROS STRUKTŪRŲ BENDROSIOS NUOSTATOS

5.1. Teritorijų naudojimo funkciniai prioritetai

Teritorijų naudojimo funkciniai prioritetai siūlomi rengiamame Panevėžio apskrities teritorijos bendrajame (generaliniame) plane bei nustatyti patvirtintame Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane taikomi planuojant aplinkines Pasvalio miesto teritorijas, tačiau yra nepakankamai išsamūs miesto naudojimo funkciniais prioritetams nustatyti. Todėl Pasvalio miesto koncepcijoje pateikti funkciniai prioritetai konkretizuoti bei teritoriškai lokalizuoti planuojamos teritorijos lygyje.

Išanalizavus anksčiau parengtų miestų bendrųjų planų funkcinio zonavimo principus ir teisės aktus, reglamentuojančius bendrąjį planavimą, zonavimo pagrindu pasirinkta SI „Vilniaus planas“ 2009 m. parengta studija „Miestų, miestelių ir kaimų (gyvenamųjų vietovių) planavimo normos“. Pritaikius studijos siūlymus, Pasvalio miestui sukurta optimali funkcinio zonavimo prioritetų struktūra (skliausteliuose žymėjimo indeksas):

1. Urbanizuotos teritorijos (U):

1.1. Užstatomos teritorijos (UT):

1.1.1. Gyvenamosios teritorijos (GT):

1.1.1.1. Gyvenamoji zona (G)

1.1.1.1.1. Gyvenamoji (GG)

1.1.1.1.2. Mišri gyvenamoji (GM)

1.1.1.2. Centrų zona (C);

1.1.2. Paslaugų ir darbo vietų teritorijos (PD):

1.1.2.1. Verslo, gamybos, pramonės zona (P),

1.1.2.2. Rekreacinė zona (R)

1.1.2.3. Techninės infrastruktūros zona (T),

1.2. Bendrojo naudojimo erdvės ir želdynai (BŽ);

1.3. Techninės infrastruktūros koridoriai (TK);

2. Vandenių teritorijos (VA).

Teritorijoms suformuotos funkcinių prioritetų zonos, išreikštos Teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų brėžinyje:

Gyvenamoji zona (pilnas indeksas U/UT/GT/G/GG, žymėjimas brėžinyje - GG) – tai mišrios mažaaukščio užstatymo teritorijos, kuriose dominuoja nedidelio intensyvumo gyvenamoji veikla (vienbučių, dvibučių ir daugiabučių gyvenamųjų namų), kartu su jai aptarnauti reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra, gyvenamai aplinkai draugiškomis darbo vietomis.

Mišri gyvenamoji zona (pilnas indeksas U/UT/GT/G/GM, žymėjimas brėžinyje - GM) – tai mišrios mažaaukščio ir daugiaaukščio užstatymo teritorijos, kuriose dominuoja intensyvi gyvenamoji veikla (daugiabučių gyvenamųjų namų), kartu su jai aptarnauti reikalinga socialine, paslaugų ir kita infrastruktūra, gyvenamai aplinkai draugiškomis darbo vietomis.

Centrų zona (pilnas indeksas U/UT/GT/C, žymėjimas brėžinyje - C) – tai mišrios polifunkcinių miesto centrų teritorijos. Ši zona skirta centrinių funkcijų – administravimo, biurų, kultūrinių, politinių ir kitų valdymo institucijų koncentravimui kartu su gyvenamąja funkcija.

Verslo, gamybos, pramonės zona (pilnas indeksas U/UT/PD/P, žymėjimas brėžinyje – P) – tai teritorijos, kuriose dominuoja darbo vietos.

Rekreacinė zona (pilnas indeksas U/PD/R, žymėjimas brėžinyje – R) – tai miesto teritorijos, skirtos specializuotam poilsiui. Jose dominuoja ilgalaikio (sanatorių, poilsio namų, sveikatingumo kompleksų, kempingų, turizmo bazių, golfo laukų ir pan.) bei trumpalaikio (stovyklaviečių, poilsio vietų, paplūdimių ir pan.) specializuotų poilsio paslaugų veiklos.

Techninės infrastruktūros zona (pilnas indeksas U/PD/T, žymėjimas brėžinyje – T) – teritorijos, skirtos svarbiausiems vidiniams miesto infrastruktūros objektams ir koridoriams.

Bendrojo naudojimo erdvės ir želdynai (pilnas indeksas ir žymėjimas brėžinyje – BŽ) – tai viešos miesto erdvės (aikštės, skverai), gamtinės teritorijos, skirtos gyventojų poilsiui, lankymui ir pažinimui, gyvenamosiose vietovėse esančių gamtinio karkaso elementų apsaugai, taip pat kapinės, botanikos, zoologijos sodai.

5.1.1 lentelė. Funkcinio zonavimo prioritetų teritorinis pasiskirstymas

Eil. Nr.	Zonos pavadinimas ir žymėjimas plane	Pilnas indeksas prioritetų struktūroje	Zonos plotas ir dalis prioritetų struktūroje	
			Plotas, ha	Dalis, %
1.	Gyvenamoji zona (GG)	U/UT/GT/G/GG	226,28	26,1
2.	Mišri gyvenamoji zona (GM)	U/UT/GT/G/GM	49,94	5,8
3.	Centrų zona (C)	U/UT/GT/C	32,32	3,7
4.	Verslo, gamybos, pramonės zona (P)	U/UT/PD/P	181,54	20,9
5.	Rekreacinė zona (R)	U/PD/R	11,81	1,4
6.	Techninės infrastruktūros zona (T)	U/PD/T	16,21	1,9
7.	Bendrojo naudojimo erdvės ir želdynai (BŽ)	BŽ	217,95	25,1
8.	Techninės infrastruktūros koridoriai (TK)	TK	100,35	11,6
9.	Vandenių teritorijos (VA)	VA	30,18	3,5
	Viso		866,58	100
	Esama miesto teritorija		722,30	
	Plėtra už miesto ribos		144,28	16,6

Techninės infrastruktūros koridoriai (pilnas indeksas ir žymėjimas brėžinyje – TK) – tai miestą kertantys išoriniai infrastruktūros koridoriai.

Vandenų zona (pilnas indeksas ir žymėjimas brėžinyje – VA) – tai vandens telkiniai ir kitos vandens ūkiui naudojamos teritorijos.

Dominuoja Gyvenamoji zona (GG) - apie 26% ir Bendrojo naudojimo erdvės ir želdynai (BŽ) – apie 25%.

5.2. Teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai

Bendrieji Pasvalio miesto tvarkymo principai:

- o partnerystės, lygių galimybių principu vadovaujamasi siekiant mažinti socialinius ir ekonominius skirtumus tarp skirtingo intensyvumo bei pasiekiamumo teritorijų ar kitokiais kriterijais išskiriamų miesto dalių;
- o atsakomybės principu vadovaujamasi siekiant mažinti pramonės, energetikos, būsto eksploatavimo poveikį aplinkai;
- o ekologinio efektyvumo (dematerializacijos) principu vadovaujamasi siekiant efektyviau naudoti gamtos išteklius ir tvarkyti atliekas. Gamyba ir paslaugos turi augti daug greičiau nei naudojami gamtos ištekliai, tai yra tam pačiam kiekiui gaminių pagaminti ir paslaugų suteikti turi būti sunaudojama vis mažiau energijos ir kitų gamtos išteklių.
- o lankstumo principu vadovaujantis plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės turi būti derinami ir tikslinami atsižvelgiant į sparčiai kintančias miesto išorės ir vidaus sąlygas;
- o nuoseklios raidos principu vadovaujamasi siekiant saugoti kraštovaizdžio, biologinę įvairovę, kultūros vertybes. Kraštovaizdžio transformacijos turi būti nuoseklios ir neturi mažinti jo vertės bei naikinti vertės požymių. Visų planuojamų veiklų tipas, mastas ir intensyvumas turi atitikti planuojamos teritorijos natūralias plėtros galimybes.

Visi Pasvalio mieste rengiami planai, strategijos ir programos turi neprieštarauti išvardintiems principams.

Pasvalio miesto bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų, taip pat žemėtvarkos, miškotvarkos, vandentvarkos ir kitų teritorijų planavimo organizatoriai (užsakovai) ir rengėjai privalo laikytis šių planavimo principų:

- o derinti visuomenės socialinės ir ekonominės plėtros bei ekologinius interesus, griežtai laikytis gyventojų aprūpinimo socialine ir inžinerine infrastruktūra normų, nepabloginti gyvenamosios aplinkos kokybės;
- o saugoti šiuo metu naudojamas ir numatyti (rezervuoti) pagal normatyvus bei poreikį naujas bendro naudojimo atviras erdves, skirtas gyventojų poilsiui, sportui, pramogoms;
- o numatyti visuomenės poreikiams paimamas ir rezervuojamas teritorijas transporto, inžinerinei ir socialinei infrastruktūrai plėtoti, atliekoms surinkti, rūšiuoti, saugoti ir utilizuoti;
- o susieti planuojamą ūkinę veiklą su transporto, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros plėtra, plėtoti gyvenamųjų namų statybą tik inžineriškai parengtose teritorijose;
- o naujų transporto infrastruktūros objektų kūrimo zonoje strateginius planavimo ir plėtros klausimus spręsti seniūnijų, bendrijų ir kitų bendruomeninių organizacijų bendru sutarimu.

Apibendrinimas

- Planavimo požiūriu aktyvesnė yra ir perspektyvoje išliks šiaurinė miesto dalis (kairysis Lėvens krantas), kuriai trūksta užstatymo vientisumo, vietomis - žemės naudojimo konkretumo.

■ Pasvalio miesto bendrasis planas. koncepcija. Aiškinamasis raštas

- Pasvalio miesto koncepcijos pagrindas remiasi į dabartinius miesto savitus bruožus bei kuriamą ateities viziją.
- Formuojama Pasvalio miesto, kaip turizmo ir rekreacijos aptarnavimo centro, vizija.
- Didelis dėmesys skiriamas susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros plėtrai, gamtinės aplinkos apsaugos ir išteklių naudojimo kryptims bei nekilnojamojo kultūros paveldo naudojimo ir apsaugos kryptims formuoti.

Literatūra

1. Pasvalio miesto išplanavimo projektas: Aiškinamasis raštas / Lietuvos TSR Valstybinis statybos reikalų komitetas. MSPI. – V., 1982.
2. Pasvalio rajono savivaldybės turizmo plėtros galimybių studija / VGTU.-V., 2004.
3. Kultūros vertybių registras (<http://kvr.kpd.lt/heritage/>). Žiūrėta 2011-06-01.
4. Pasvalio rajono savivaldybės duomenys (<http://www.pasvalys.lt>). Žiūrėta 2011-04-01.
5. Miestų, miestelių ir kaimų (gyvenamųjų vietovių) planavimo normos / Vilniaus planas / LR Aplinkos ministerija – V., 2009.